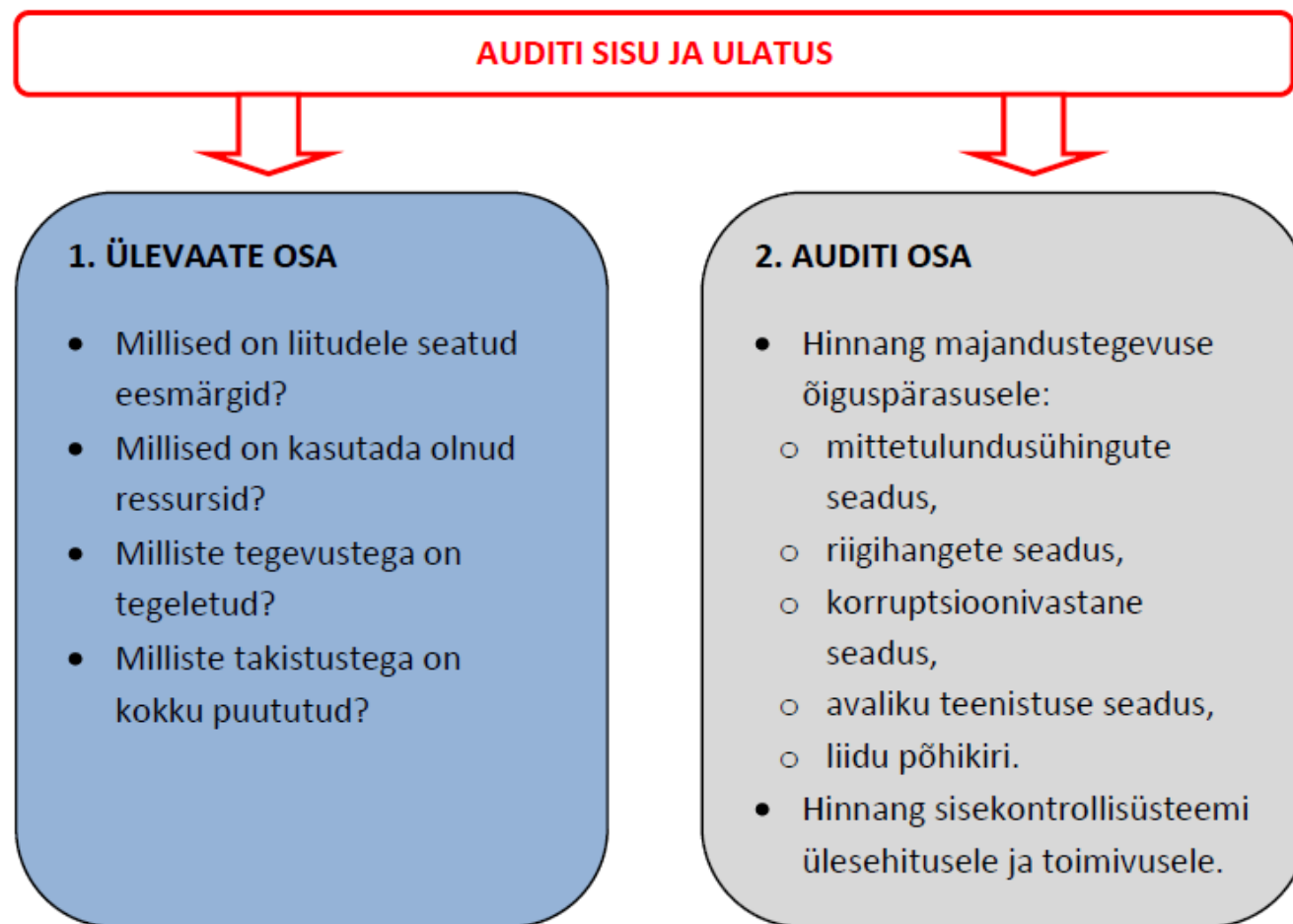

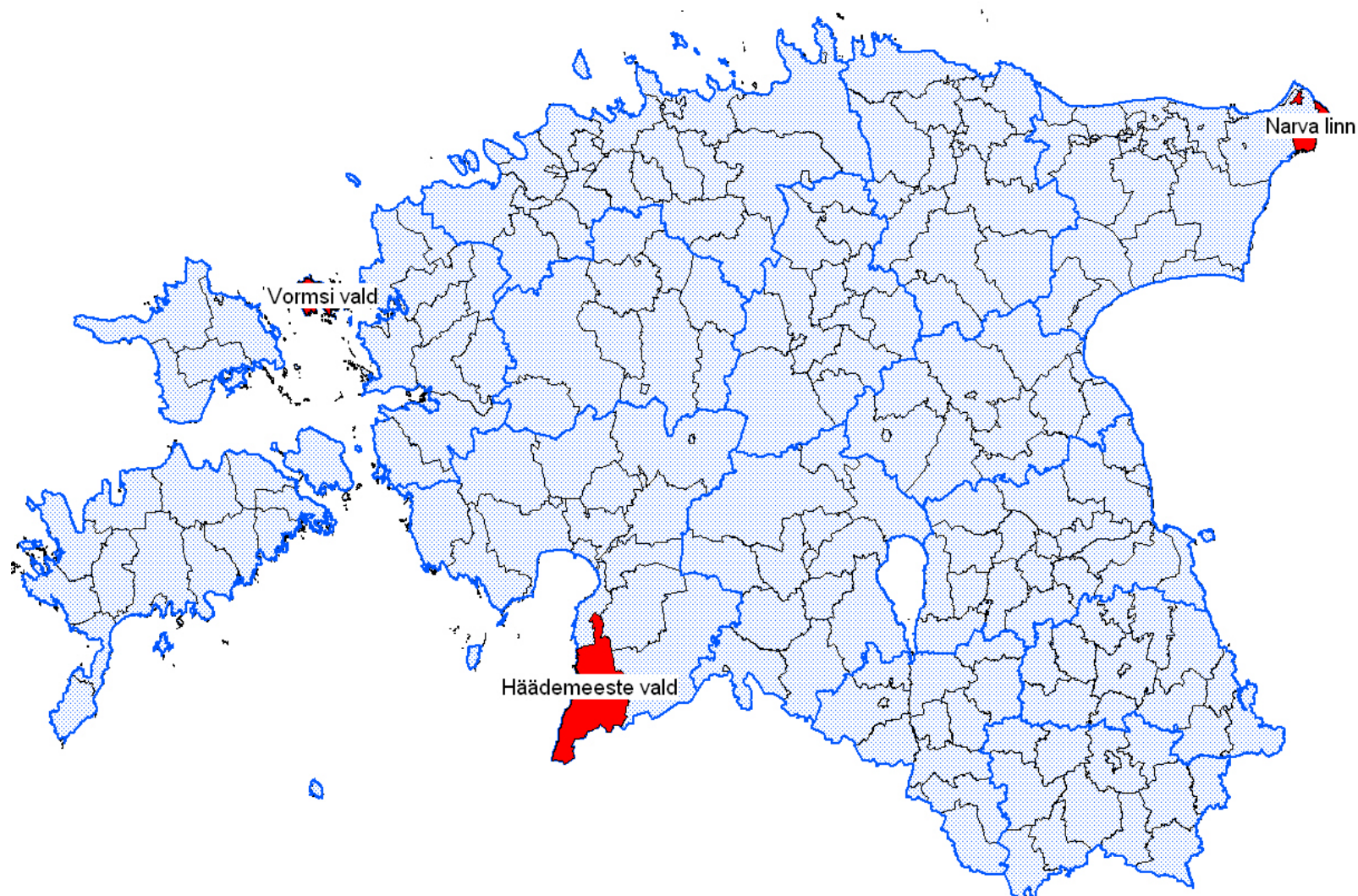
Maakondlike omavalitsusliitude tegevus ja sisekontrollisüsteemi toimimine

Auditi tutvustamine Riigikogu riigieelarve kontrolli erikomisjonis 10.05.2012
Auditijuht Tambet Drell & peakontrolör Airi Mikli

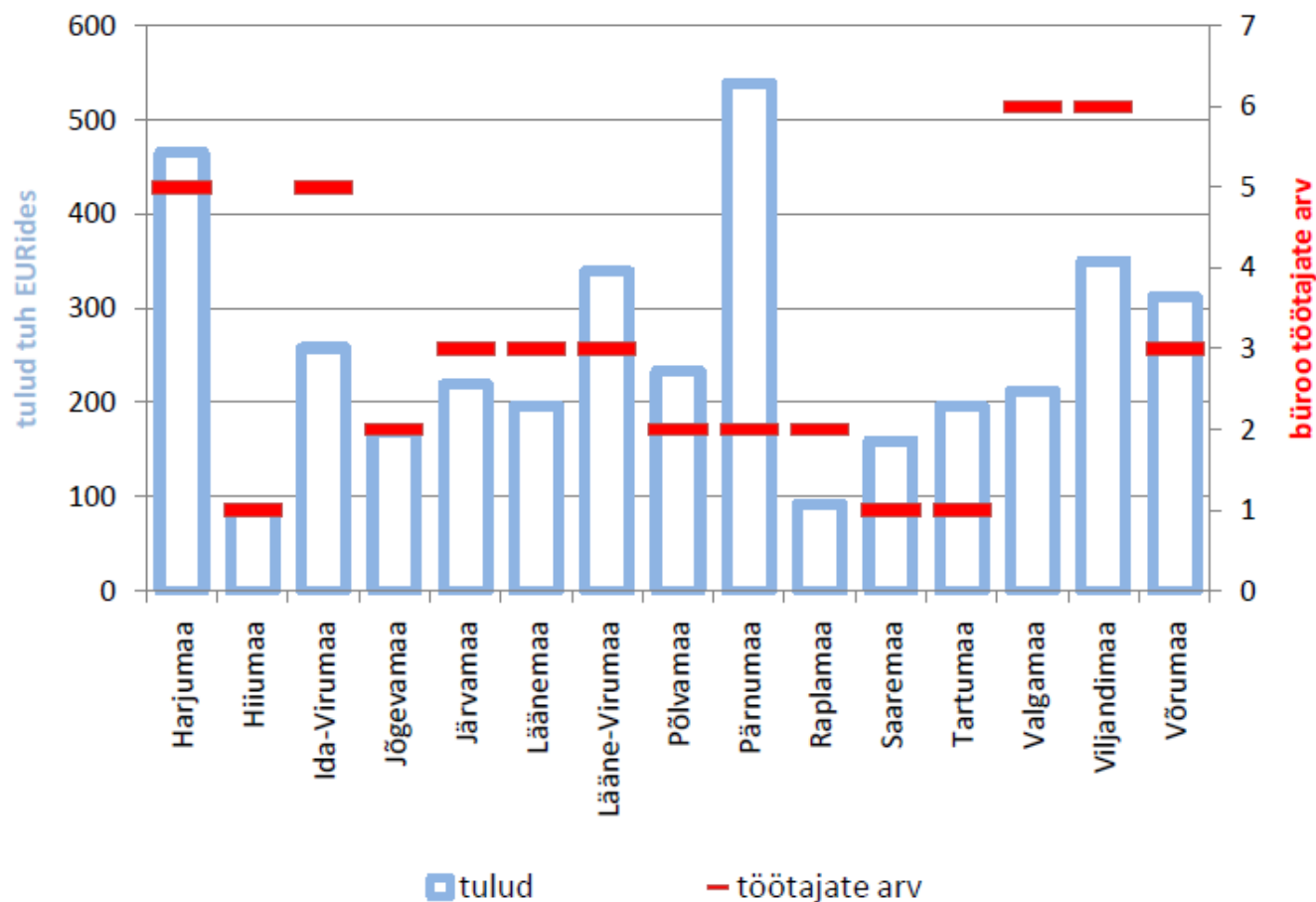
Auditi sisu

Maakondlike liitude liikmelisus 2011 lõpus

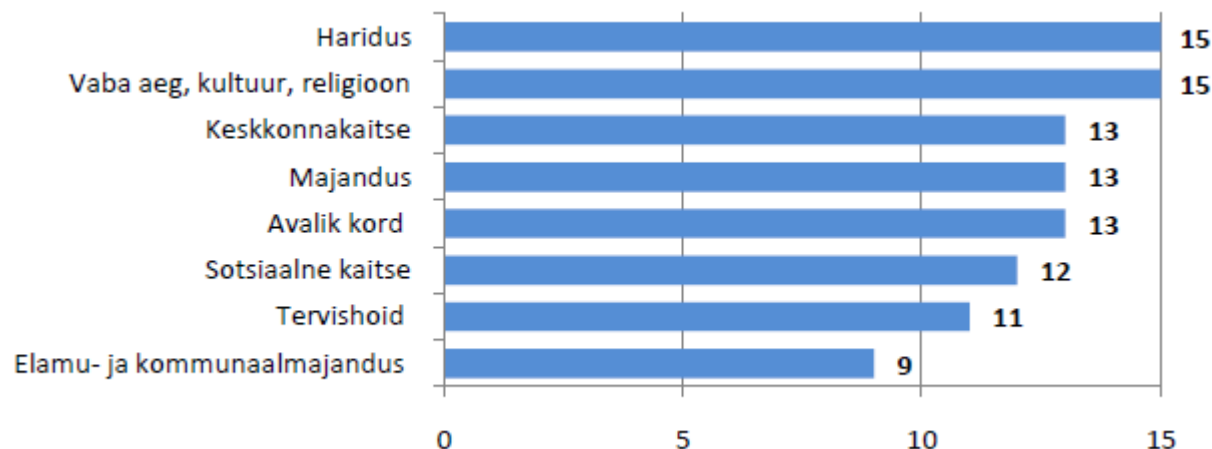

Liitude tulud 2008 – 2010 ja büroo töötajate arv 2011 lõpus

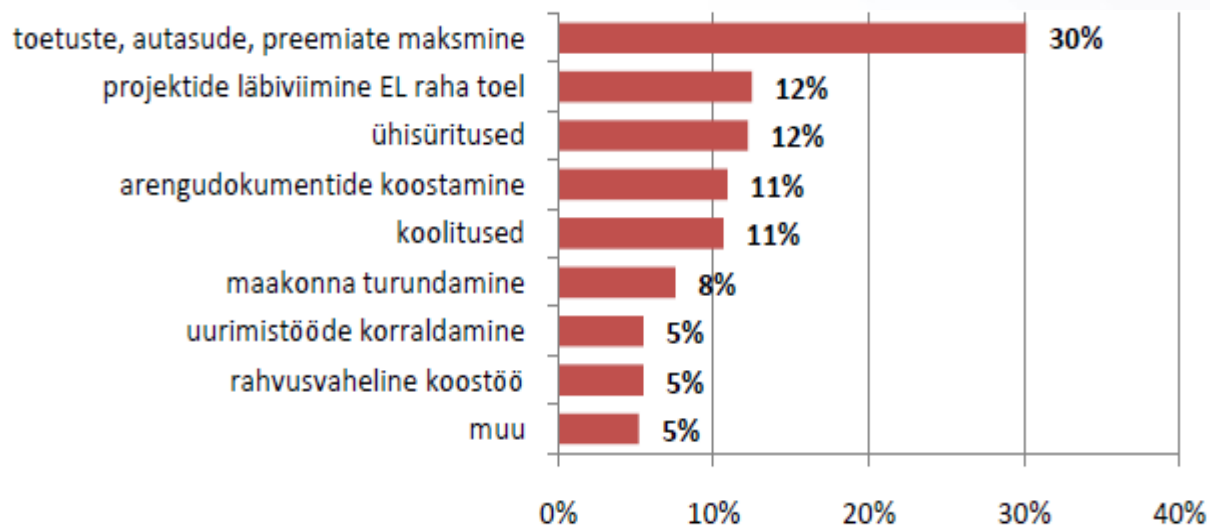

Liitude tegevused 2008 - 2010

TEGEVUSTE VALDKONDLIK JAOTUS

TEGEVUSTE JAOTUS SISU JÄRGI

Probleeme seoses liitude sisulise tegevuse korraldamisega

A. Ebamäärane positsioon regionaalhalduses ning tajutav rollikonflikt maavalitsusega.

Seadusandja poolt liitudes nähtud potentsiaal on jäänud realiseerimata. Liitudele ei ole antud kaalukaid ülesandeid, mis põhinevad kogukondlikul huvil, kuid ületavad ühe KOVi piire (nt maakonna arengu kavandamine). KOVide ülesannete taustal on liitude roll täna tühine (KOVide tegevusmahud on suuremad pea 300 korda).

Liitudel ja maavalitsustel on kattuvad ülesanded: esindus- ja tunnustamisürituste korraldamine, turismi edendamine, haridusürituste korraldamine, arendustegevused kultuuri ja spordi alal. Nii maavalitsuste kui liitude poolt leiti, et ülesannete jaotuses valitsev ebamäärasuse probleem tuleks lahendada.

B. Laiaulatuslikumaks koostööks liidus ei suudeta omavahel pikemaajaliselt kokku

leppida. Liitude tegevused põhinevad liikmete ühishuvil, kuid kokkulepped on sageli rasked sündima ning ei püsi. Võimu vahetudes KOVis, muutuvad ka prioriteedid ning varasematest kokkulepetest liidus võidakse taganeda. Paljudel (9/15) puudub samas ka pikaajaline strateegia või tegevuskava.

Liitude juhtide soov: liidule avalik õigusliku juriidilise isiku staatus koos konkreetsete ülesannetega ja rahastamisega.

Probleeme seoses liitude sisulise tegevuse korraldamisega (2)

Siseministeerium on oma uuringutes järeldanud nii KOVide ebapiisavat koostööd kui maavalitsuse vähenenud suutlikkust aidata kaasa regionaalselt tasakaalustatud arengule.

RIIGIKONTROLLI ARVAMUS: Maakondlikud omavalitsusliidud on üks pikemaajalisem KOVide koostöövorm. Otsides lahendusi KOVide koostöö edendamiseks ja maavalitsuste võimekuse suurendamiseks regionaalarengus, ei saa mööda vaadata maakondlikest liitudest, kelle rolli kohta peab riik seadma selgemad ootused. Maavalitsusi ja maakonlikke omavalitsusliite kaasates tuleks läbi arutada võimalused, kuidas ühe omavalitsuse piire ületavaid kogukondlikul huvil põhinevaid ülesandeid maakonnas paremini täita.

RIIGIKONTROLLI SOOVITUS REGIONAALMINISTRILE: Kujundada „Eesti regionaalarengu strateegia 2022“ koostamise käigus selge seisukoht, milline on riigi ootus maakondlikele omavalitsusliitudele regionaalse arengu tagamisel ja maakonnas avalike teenuste pakkumisel ning näha sellest lähtudes strateegias ette tegevused maakondlike liitude arendamiseks.

Probleeme seoses liitude majandustegevuse korraldamisega

	Harjumaa	Hiiumaa	Ida-Virumaa	Jõgevamaa	Järvamaa	Läänemaa	Lääne-Virumaa	Põlvamaa	Pärnumaa	Raplamaa	Saaremaa	Tartumaa	Valgamaa	Viljandimaa	Võrumaa	KOKKU
õigusliku aluseta tasude ja hüvitiste maksmine																7
tehingutes vormi ja sisu vastuolu või huvide konfliktile viitavad asjaolud																4
eelarve ületamine																4
riigihangete heast tavast mittekinnipidamine																7

- Õigusliku aluseta maksti tasusid ja hüvitisi kõige enam Saaremaal (kokku ca 40 000 eurot).
- Huvide konfliktiga tehingute summa oli Tartumaal ja Võrumaal 450 eurot (KVS-i rikkumine) ning Valgamaal 100 eurot (KVS-i rikkumine). Pärnus ei vastanud juhatuse liikmega tehtud tehingute vorm nende majanduslikule sisule (sõiduauto hüvitise saamiseks kirjutati arveid transporditeenuse kohta).
- Eelarvet ületati kõige enam Saaremaal (2009.a 101%).
- Tehinguid, mis ei järginud riigihangete head tava, oli kõige enam tehtud Hiiumaal (kokku ca 20 000 eurot).

Probleeme seoses sisekontrollisüsteemiga

- **Tegevjuhtkonda kontrollitakse ühekülgselt.** Liidu üldkoosolekul on õigus korraldada revisjone ning kõikides liitudes on määratud revidendid, kuid seda, mida kontrollida ja millise sagedusega, otsustavad revidendid oma äranägemisel. Üldkoosolekud ei ole revidentide tööle eesmäärke seadnud. **NB!** Revidendid ei ole tuvastanud puudusi, mida täheldas Riigikontroll.
- **Puudub ülevaade liidu juhtide majandushuvidest.** Liidul on ametiasutusena kohustus korraldada MHDde kogumine. Seda oli tehtud vaid neljas liidus. Ülejäänutes ei olnud ka muul viisil loodud oma juhtide liidu välistest majandushuvidest ülevaadet. Mitteõiguspärase tegevuse riski ei nähta. **NB!** Riigikontroll tuvastas KVS-i rikkumisi.
- **Liidu büroo tegevjuhi ja liidu juhatuse ülesannete jaotus ei ole selgelt paigas.** Seitsmes liidus oli liidu sisese ülesannete jaotuse järgi juhatusel ja tegevjuhil majandustehingute üle otsustamiseks ühepalju õigusi. Tegevjuht on küll “juhatuse käepikendus”, kuid omavaheline roll tuleks selgemalt paika panna. Nt huvide konflikti vältimiseks olukorras, kui tekib vajadus teha tehinguid tegevjuhiga seotud ühinguga.
- **Arvelduskonto käsutamisel ei järgita nelja-silma printsiipi.** Raha ülekanneteks arvelduskontolt piisas 14 liidus vaid ühe inimese elektroonilisest kinnitusest. Avaliku sektori üksustes eeldab sama toiming reeglina kahe inimese kinnitust. Pärnumaa liidus on aastaid tagasi (enne auditeeritud perioodi) olnud raamatupidaja poolt raha omastamise juhtum, mis näitab väärkasutuse riski.

Soovitused maakondlikele omavalitsusliitudele

- Juhatuse ja tegevjuhi tasude ja hüvitiste korra kindlaks määramine (6 liitu).
- Eelarve täitmise aruandluse põhimõtete kindlaks määramine (5 liitu).
- Abinõude kindlaks määramine, et tagada riigihangete heast tavast kinnipidamine (7 liitu).
- Revidentidele ülesande määramine, et kontrollida KVSis sätestatud piirangutest kinnipidamist (15 liitu).
- Tegevjuhi ja juhatuse ülesannete täpsem kindlaks määramine (7 liitu).
- Arvelduskontode käsutamisel nn nelja-silma printsiibi kasutusele võtmine (14 liitu).
- Revisjoni võimaluste paremaks ära kasutamiseks revidentidele tööplaani kindlaks määramine (15 liitu).